وظایف منتظران امام با نگاهی به ویژگی‌های
حضرت مهدی(عج) در بیان ائمه اطهار(ع)

دوستداران مهدی عجل‌الله‌تعالی فرجه‌الشریف

فاطمه عامل نیک، صدیقه سادات بهشتی- تصویرساز: مصطفی شفیعی کدکنی- طراحی اینفوگرافیک: محمود عرفانیان

حتماً شنیده‌اید براساس روایت‌ها، امام زمان(عج) در میان ما حضور دارند و از احوال شیعیانشان باخبرند، همان‌طور که یک پدر مهربان از احوال فرزندانش با خبر است و برای ما دعا می‌کنند. این امر از یک طرف برای ما موجب دلگرمی بسیار است و از دیگر سو به ما می‌گوید امام عصر از احوال و کردار ما با خبر است و بر ماست که با توجه به وظایف منتظران آن حضرت، ایشان را بشناسیم و با آگاهی از ویژگی‌های این امام بزرگوار در رفتار و کردار به ایشان تأسی کرده و از آن حضرت پیروی کنیم. در خصوص صفات ایشان، ائمه معصوم(ع) خبرهایی را به ما رسانده‌اند. آنچنان که امام رضا(ع) درباره حضرت صاحب‌الامر(عج) می‌فرمایند: «الجَحجاحُ المُجاهدُ المُجتَهد»؛ یعنی او شتابنده به سوی نیکی‌ها و بزرگواری‌هاست و در این امر مبارز و سختکوش است. در ادامه به ویژگی‌هایی از ایشان که در بیان اهل بیت(ع) آمده، اشاره می‌کنیم.

سیرت امام عجل‌الله‌تعالی فرجه‌الشریف

برخی از صفات حضرت که در آن‌ها باید به ایشان تأسی کرد

◆ باتقواترین مردم است

امام رضا(ع) ایشان را باتقواترین مردم خوانده‌اند.
(یزدی حائری، علی، الزام الناصب، ج۱، ص ۳۰)

◆ اهل تهجد و شب زنده‌داری است

امام کاظم(ع) درباره ایشان گفته‌اند بر اثر شب زنده‌داری و تهجد رویشان زرد است.
(مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج۶۸، ص۱۸)

◆ برای خیر شتاب دارد

امام رضا(ع) در توصیف ایشان گفته‌اند به خوبی مشتاق هستند و در امر خیر مجاهدت می‌کنند.
(حلّی، سید بن طاووس، جمال الاسبوع، ص۵۱۳)

◆ ساده زیست است

امام صادق(ع) در وصف ایشان گفته‌اند لباس او جز لباسی ضخیم نیست.
(نعمانی، محمد بن ابراهیم، الغیبة، ص۲۳۳)

◆ عادل است

امام باقر(ع) درباره ایشان گفته‌اند با مردم چه صالحان و چه بدکاران به عدالت رفتار می‌کند.
(صافی، لطف‌اللّٰه، منتخب الاثر، ج۲، ص۳۳۶)

◆ بخشنده است

امام صادق(ع) درباره سخاوتمندی ایشان گفته‌اند، بخشنده‌ای است که مال را به وفور می‌بخشد.
(حدیث امام صادق(ع)، ابن‌طاوس، سید علی بن موسی، الملاحم و فتن، ص۱۳۷)

◆ در برابر بدعت‌ها می‌ایستد

امام صادق(ع) در خصوص موضع‌گیری ایشان در برابر بدعت‌ها گفته‌اند امام اجازه نمی‌دهد بدعت‌ها دین را حذف کنند.
(ابن طاوس، سید علی بن موسی، الملاحم و فتن، ص۱۳۷)

◆ خیرخواه و نصیحت‌کننده است

در زیارت حضرت صاحب‌الامر در مفاتیح‌الجنان آمده است: «الولیّ الناصح» امام پیشوایی نصیحت‌کننده و خیرخواه است.
(زیارت حضرت صاحب‌الامر عجل‌اللّٰه‌تعالی‌فرجه‌الشریف، مفاتیح الجنان)

◆ صبری به اندازه ایوب دارد

در روایت آمده امام زمان(عج) صبرشان به اندازه صبر ایوب پیامبر است.
(نعمانی، محمد بن ابراهیم، الغیبة، ص۲۸۴)

◆ مهربان‌تر از پدر و مادر

امام هشتم در معرفی امام مهدی(عج) می‌فرمایند: امام به مردم از خود آن‌ها سزاوارتر و نسبت به آن‌ها از پدران و مادرانشان مهربان‌تر است.
(حائری یزدی، علی، إلزام الناصب فی إثبات الحجة الغائب، ج ۱، ص ۲۴)

حدیث

منتظران پارسا

امام صادق(ع):
هر که دوست دارد از یاران قائم باشد، پس باید انتظار کشد و در حالی که منتظر است، پارسایی و اخلاق نیک را در پیش گیرد. اگر (با چنین حالتی) از دنیا برود و بعد از مرگ او، قائم قیام کند، همانند اجر کسی را دارد که قائم را درک کند. پس (در کار و عمل) بکوشید و منتظر باشید؛ گوارایتان باد ای جماعت مشمول رحمت.

سیمای منتظران

منتظریم و به این صفات حضرت تأسی می‌کنیم

◆ متقی باشیم

تقوا و پروای الهی همیشه واجب است؛ ولی در دوران غیبت به دلیل وجود شبهه‌ها، فتنه‌های آخرالزمان و عواملی که انسان‌ها را به بیراهه می‌کشاند، متقی بودن اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. امام صادق(ع) فرمودند: «همانا برای صاحب‌الامر غیبتی است، پس بنده، تقوای الهی پیشه کند و به دین او چنگ بزند».

◆ اهل عبادت باشیم

امام رضا(ع) افضل اعمال پس از شناخت خدا را اهمیت به نمازهای پنجگانه دانسته‌اند و در خصوص نماز شب نیز فرموده‌اند: «نماز شب، رضوان (خشنودی) خدا را به همراه دارد».

◆ در کسب خیر سختکوش باشیم

اشتیاق برای رسیدن به خیر و خسته نشدن از طلب خیر می‌تواند یکی از شاه‌کلیدها برای زندگی درعصر غیبت باشد. چه کسی بیشتر از ما منتظران حضرت در عصر غیبت نیازمند خیر و خوبی است.

◆ بدون تکلف زندگی کنیم

ساده‌زیستی هر چند از صفات پیامبران و امامان است اما می‌تواند برای ما نیز سرمشقی به‌منظور دوری از تجمل و تکلف باشد.

◆ تا می‌توانیم عادل باشیم

در اوصاف حضرت مهدی(عج) آمده در برابر خوب و بد عادل‌اند. این، شاه‌کلید دیگری برای ما در رفتار روزمره‌مان است که انصاف و عدالت را در دوستی و دشمنی فراموش نکنیم.

◆ تا می‌توانیم بخشنده باشیم

بخشندگی صفتی است که می‌تواند برای ما و دیگران موجب توسعه رحمت و فراوانی باشد. پیامبر خدا(ص) فرموده‌اند: خداوند همه اولیای خود را بر خمیره بخشندگی سرشته است.

◆ در برابر بدعت‌ها بی‌تفاوت نباشیم

یکی از کارهای مهم حضرت مهدی(عج) در عصر ظهور، مبارزه با بدعت‌ها و احیای دین است. بر ماست که به عنوان منتظران ایشان در مقابل بدعت‌ها بی‌تفاوت نباشیم و سکوت نکنیم.

◆ ناصح و خیرخواه باشیم

امام خیرخواه ماست، این صفتی است که می‌تواند به عنوان راهنمایی در رفتار ما با اطرافیانمان باشد و با توجه به آن تلاش کنیم خیر یکدیگر را بخواهیم و در اصلاح کارها تلاش کنیم.

◆ صبور باشیم

امام صادق(ع) در حدیثی، نجات را در صبر دانسته‌اند. صبر برای منتظران حضرت همراه مطمئنی است که هم بر درد دوری از ایشان مرهم می‌گذارد و هم سبب انجام امور به شکل بهتر است.

◆ تولی و تبری

بر ماست که دوستی با دوستان و دشمنی با دشمنان آن حضرت را که از فروع دین است به عنوان یک منتظر فراموش نکنیم.

◆ انتظار و یاد آن حضرت

امام صادق(ع) در این زمینه می‌فرمایند: «صبح و شام منتظر فرج باش».

می‌خواهیم برای نیمه شعبان مولودی برگزار کنیم

رضایت آقا در جشن نیمه شعبان

هر سال وقتی به نیمه شعبان نزدیک می‌شویم عده‌ای تصمیم می‌گیرند برای احیای این روز و بزرگداشت میلاد امام عصرمان(عج) برنامه و مراسمی را تدارک ببینند و نذوراتشان را به پیشگاه ایشان بفرستند. مراسمی که قدر و قیمتش با صاحبش است و حد و حدود دنیایی ما در کیفیتش دخیل نیست و همان‌قدر که نذر و نیاز شما به پیشگاه حضرتش امری خصوصی و دلی است نحوه برگزاری مراسم جشن نیمه‌شعبان هم امری دلی است که هر کس به‌قدر وسعش می‌تواند در آن سهیم باشد. منتها از آنجایی که پرس‌وجو و گرفتن راهنمایی از کاربلدها در هر کاری امری پسندیده است، در این نوشته بر آن شده‌ایم از روی دست بزرگ‌ترها نگاه کرده و به همه شکل‌های برگزاری یک نیمه شعبان پر از معنویت اشاره کنیم. شاید در این مدل‌ها، مدلی بود که انتخاب شما برای جشن نیمه‌شعبان سال آینده باشد. ان‌شاءاللّٰه این جشن با حضور حضرتش برگزار شود.

◆ جشن خانگی نیمه شعبان

اگر تصمیم گرفتید جشن نیمه شعبان را در منزلتان برگزار کنید، حتماً حواستان به چند نکته باشد؛ میهمانان شما منتظران امام(عج) هستند، پس شأن و منزلت میهمانان و صاحب اصلی مراسم را در نظر بگیرید. بهتر است جشن نیمه شعبان ساده و بی‌تکلف باشد، حتماً یک سخنران درباره ویژگی‌های منتظران صحبت کند. اگر قرار است پذیرایی عصرانه یا شام و ناهار داشته باشید از افراد و خانواده‌های بی‌بضاعت غافل نشوید. تکلف را کنار بگذارید و رنگ و روی معنوی جشن را بیشتر کنید.

◆ جشن خیابانی نیمه شعبان

می‌توانید جشن و شادی میلاد امام زمان(عج) را به سطح شهر ببرید. خیابان‌های اصلی شهر این روزها میزبان ایستگاه‌های صلواتی جشن میلادند، پس خوب است به کوچه پسکوچه‌های مناطق دور از دسترس شهر سری بزنید و در محله خودتان یا هر محله‌ای که مناسب می‌دانید ایستگاهی بر پا کنید و نذوراتتان را بین مردم تقسیم کنید.

◆ جشن نیمه شعبان بچه‌ها

بچه‌ها بهترین گزینه برای ساختن یک روز شاد امام زمانی هستند. یکی از ایده‌های خوب برای جشن نیمه شعبان، برگزاری جشنی با همکاری بچه‌ها و برای بچه‌هاست. اگر والد هستید و می‌توانید فرزندتان را برای برگزاری یک جشن با خودتان همراه کنید، خوب است از ظرفیت دوستانش استفاده کنید. پیش از شروع جشن درباره امام زمان(عج) با آن‌ها حرف بزنید و سعی کنید آگاهانه شروع به کار کنند.

◆ پذیرایی با حدیث

می‌توانید برای جشن خانگی یا خیابانی‌تان، پذیرایی‌های بسته‌بندی تهیه کنید و شکلات و بقیه اقلام پذیرایی را با یک حدیث از ائمه اطهار(ع) برکت دهید. به این شکل حتی پذیرایی‌تان هم رنگ و بوی امام زمان(عج) می‌گیرد.

◆ جشنی برای اهل بیت(ع)

یادتان باشد وقتی قرار است جشنی به نام و یاد یکی از ائمه(ع) برگزار شود، همه قسمت‌هایش باید از تعالیم اهل بیت و پیامبر(ص) رنگ گرفته باشد. پس اگر قرار است میهمانانتان را دعوت کنید ابتدای دعوت‌نامه حتماً حدیثی از امام عصر(عج) باشد یا اشاره‌ای به ویژگی‌های منتظران حقیقی حضرتش داشته باشید. سبک و سیاق جشن را ساده و پر از معنویت و آگاهی طراحی کنید. حواستان به اطرافیان و همسایه‌ها باشد، قرار نیست در روز میلاد آقایمان کسی از ما برنجد و اذیت شود. رضایت آقا در روز جشن میلادش اصل است.

معرفی برخی از اعمال روز و شب نیمه شعبان

نسخه‌ای برای احیا

روزها در تقویم خدا هم مثل تقویم ما آدمیزادها برای خودشان صاحبی دارند. صاحبی که شأن آن روز با او سنجیده می‌شود و برعکس ما آدمیزادها نام‌گذاری‌اش بی‌برنامه و خط و ربط نیست و این‌طوری است که مثلاً اگر روز نیمه شعبان را به نام صاحب زمانش مهر می‌کند، به دنبالش توسط اهل بیتش پیغام و پسغام می‌فرستد که اگر می‌خواهی شأن این روز را حفظ کنی و از احوالش حالی ببری و به فیضی برسی، نسخه‌اش هست و برنامه‌اش موجود است. کافی است سری به اهل بیت(ع) یا دوستدارانم بزنی تا نسخه را از آن‌ها تحویل بگیری. مثلاً خوب است بدانی امام محمدباقر(ع) در خصوص نسخه و برنامه نیمه شعبان این‌طور گفته‌اند: «شب نیمه شعبان با فضیلت‌ترین شب‌ها پس از شب قدر است. در این شب خداوند فضلش را بر بندگان ارزانی می‌دارد و به بزرگواری خودش آن‌ها را می‌آمرزد. پس برای نیل به مقام قرب خداوند در این شب بکوشید زیرا خداوند به ذات خود قسم یاد کرده که هیچ درخواست‌کننده‌ای را در این شب بی‌پاسخ رها نکند مگر آنکه خواهش او نافرمانی خدا باشد. این همان شبی است که خداوند برای ما اهل بیت قرار داد همچنان که لیلةلقدر را برای پیامبر ما قرار داد».
مصباح المتهجد(شیخ طوسی)/۸۳۱

- غسل کنید.
- روزش را روزه بگیرید.
- برای فرج ایشان دعا کنید.
- طلب روزی کنید.
- شب را احیا بگیرید، در بیشتر روایت‌ها نقل شده هر کس در این شب احیا بدارد، روزی که همه دل‌ها می‌میرند دل او هرگز نمی‌میرد.
- امام حسین(ع) را از دور زیارت کنید.
- استغفار کنید.
- نماز جعفر طیار بخوانید.
- دو رکعت نماز پس از نماز عشا به شرحی که در مفاتیح‌الجنان آمده، بخوانید.
- نماز ۶رکعتی این شب را به شرحی که در مفاتیح آمده، بخوانید.
- نمازهای بسیار دیگری برای شب نیمه شعبان تأکید شده که می‌توان با رجوع به مفاتیح‌الجنان هر کدام از آن‌ها را به‌جا آورد.
- صلوات شعبانیه را پس از نماز ظهر بخوانید.
- دعا: «یا من اللّٰه ماجأ العباد...» را بخوانید.
- دعای «اَللّهُمَّ بِحَقِّ لَیْلَتِنا (هذِهِ) وَ مَوْلُودِها...» را که به منزله زیارت حضرت است، بخوانید.
- هر یک از «سبحان اللّٰه و الحمد لله و اللّٰه اکبر و لا اله الا اللّٰه» را ۱۰۰ مرتبه بگویید تا خداوند تعالی گناهان گذشته‌تان را بیامرزد و حاجت‌های دنیا و آخرتتان را برآورد.
- دعای کمیل بخوانید که در این روز بزرگ بسیار توصیه شده است. حضرت علی بن ابیطالب(ع) می‌فرماید: «آنچه از خیر و شر بر افراد می‌گذرد، در شب نیمه شعبان تقسیم شده است».

معرفی دعای امام رضا(ع) برای حضرت صاحب‌الامر مهدی(عج)

امام زمانت را این‌گونه دعا کن

دعا یکی از محبوب‌ترین کارها نزد پروردگار است؛ از سوی دیگر انتظار فرج نیز در این دسته قرار گرفته و حال تصور کنید این دو عمل با فضیلت با هم ترکیب شده و به آستان خداوند متعال عرضه شوند.
درباره امام زمان(عج)، دعاها و زیارت‌های فراوانی نقل شده که در کتب ادعیه موجود است.
به عنوان مثال می توان به دعای سلامتی امام زمان(عج)، زیارت آل یاسین، دعای ندبه، دعای عهد، دعای فرج و صلوات خاصه امام زمان (عج) اشاره کرد.
اگر اهل شیرین‌کاری برای خداوند هستید و دوست دارید در این ایام که متعلق به صاحب‌الزمان(عج) است به توفیقات بیشتری برسید، سری به مفاتیح‌الجنان بزنید و به جست‌وجوی این ادعیه بپردازید.
از جمله دعاهایی که برای حضرت صاحب‌الزمان(عج) روایت شده ذکر دعایی از امام رضا(ع) است.
یونس بن عبدالرحمن می‌گوید: حضرت رضا(ع) دستور می‌فرمود برای حضرت صاحب(عج) چنین دعا شود.
همچنین سیدبن طاووس این دعا را از سیره امام رضا(ع) برای روز جمعه نقل کرده است.
در ادامه دعا را با توجه به شرح سید بن طاووس معرفی می‌کنیم.

◆ نشانی دعا

شیخ در کتاب «مصباح» این دعا را در اعمال روز جمعه از حضرت امام رضا(ع) نقل کرده است.
کافی است در فضای مجازی جست‌وجو کنید، متن دعا را پیدا خواهید کرد. این دعا با این فراز آغاز می‌شود: «اللَّهُمَّ ادْفَعْ عَنْ وَلِيِّكَ وَ خَلِيفَتِكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ وَ لِسَانِكَ الْمُعَبِّرِ عَنْكَ النَّاطِقِ بِحِكْمَتِكَ ...»

◆ سند دعا

سید گفته است این دعا از اعمال روز جمعه حضرت امام رضا(ع) بوده و یونس بن عبدالرحمان هم روایت کرده امام رضا(ع) به خواندن این دعا برای حضرت صاحب‌الامر(عج) امر فرموده‌اند.

◆ روش خواندن دعا

سید بن طاووس می‌گوید: «چون خواستی از حرم مطهر آن حضرت بیرون بروی، به سوی سرداب شریف برگرد و در آنجا هرچه میخواهی نماز بخوان و بعد گفته: خدا را بسیار بخوان و با خوشبختی بازگرد ان‌شاءاللّٰه تعالی».
تذکر: ممکن است هر کدام ما نتوانیم این دعا را آن‌گونه که شیخ گفته بخوانیم اما می‌توانیم در حرم مطهر رضوی این دعا را به نیت ایشان بخوانیم و همان‌گونه که سید بن طاووس گفته نام خدا را بسیار بیاوریم و ان‌شاءاللّٰه تعالی همه‌مان با خوشبختی از زیارت حضرت رضا(ع) برگردیم.

◆ محتوای دعا

دعا با درخواستی از پروردگار برای دفاع از ولی و حجتش روی زمین شروع می‌شود و در ادامه از خدا می‌خواهد آنچه از پیامبر و پدرانش به او رسیده را حفظ کند و امام رضا(ع) از خدا می‌خواهد اصلاح امورمان را به دست او محقق و ظلم را توسط ایشان نابود و دین را به دست مبارکش احیا کند و... .

منبع: مکیال المکارم، ج۲، صص ۱۲۷ تا ۱۳۰

حدیث

دنیا منتظر می‌ماند تا مهدی عجل‌الله‌تعالی فرجه‌الشریف بیاید

از اباصلت نقل شده امام رضا(ع) در پاسخ به دعبل فرمود: ای دعبل، امام بعد از من محمد پسرم و بعد از محمد، علی و بعد از علی، پسرش حسن و بعد از حسن، پسرش حجت قائم(ع) است که ظهورش منتظر و مورد اطاعت است. حتی اگر از دنیا باقی نمانده باشد مگر یک روز، خداوند آن روز را آن‌قدر طول خواهد داد تا او قیام کند و آن(زمین) را از عدل پرکند همان‌طور که از ظلم پرشده بود.
(طبرسی، ۱۳۹۰ق. ص: ۳۳۱)